

JAARBOEK

VAN HET

KONINKLIJK NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP

VOOR

MUNT- EN PENNINGKUNDE

ONDER DE ZINSPREUK

„Concordia res parvae crescunt”

TE

AMSTERDAM



XV. 1928.

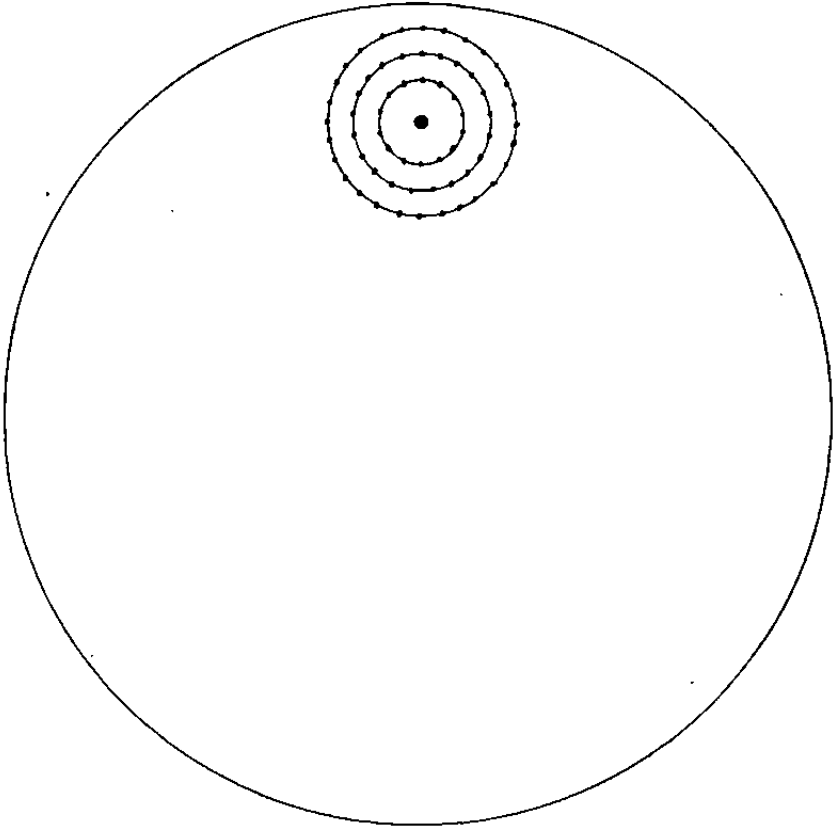
AMSTERDAM

JOHANNES MÜLLER

1928.

KORTE BIJDAGEN.

I. De Mas Boelan van Loelang.



Een munt in den eigenlijken zin van het woord is de Mas Boelan niet, maar zij komt er toch dicht bij. Zij is een dunne plaat van 12 karaats goud, rond met een

middellijn van 11 c.M. en een gewicht van 28.8 gram. De plaat is geheel vlak, behoudens dicht bij den rand een klein gat met daaromheen drie ingeslagen concentrische cirkels, waarvan twee benedenwaarts en de middelste cirkel naar boven geslagen; op de cirkels zijn kleine puntjes ingeslagen.

De hierboven afgebeelde Mas Boelan kwam in 1919 in mijn bezit, door vriendelijke bemiddeling van den toenmaligen Assistent-Resident ter beschikking van den Resident van Timor en Onderhoorigheden, den heer A. H. O. PRINS, die haar voor mij kocht bij een bezoek aan Loeang, een eiland, behoorende tot de Babergroep van genoemd gewest. Aan hem dank ik ook de volgende bijzonderheden omtrent de herkomst van de Mas Boelan, die hem door den Patih van Loeang gedaan werden.

In overoude tijden stond op den berg Ilimarang op Loeang een huis, dat toebehoorde aan de mataroemah (stam, familie) ROMLIA en geruimen tijd onbewoond was gebleven, tot het betrokken zou worden door de vrouw MAINI en haar broeder KLEHEWALI, zoomede door den persoon MAULOTOF en de vrouw HOERI, allen tot genoemde mataroemah behoorende.

Toen zij het huis betraden, zagen zij daar op den vloer een mand staan, waarvan de herkomst hun onbekend was. Bij opening bleek die mand vier ronde platte stukken goud te bevatten, die naar zij meenden niet anders dan uit den hemel afkomstig konden zijn en waaraan zij, ook omdat die platen, wat vorm en kleur betreft, zooveel op de maan geleken, den naam gaven van Mas (goud) Boelan (maan).

Daar zij die goudwerken als heilig beschouwden,

werd een roemah berhala (offerhuis) gebouwd om daarin de Mas Boelan te bewaren.

Eenigen tijd later kwam op Loeang een Kisareesche goudsmid, genaamd DAVID, die de Mas Boelan te zien vroeg en, op Kisar teruggekeerd, ze namaakte.

Aangezien destijds het geld nog onbekend was, werd de Mas Boelan als ruilmiddel gebezigd en ook nu nog behoort zij op Loeang tot de voorwerpen, waarmede de man zich eene vrouw koopt.

's-Gravenhage, Juni 1928.

J. HULSHOFF POL.

II. De Staten van Zeeland stellen PIETER HERMANSSE, goudsmid te Zierikzee, tot officieelen wisselaar aan.

PIETER HERMANSSE is geen onbekende voor ons. Wij hebben hem ontmoet bij het vervaardigen der gouden en zilveren noodmunten van Zierikzee¹). Ook later bij de levensbeschrijving van ANTHONY PIETERSZ. VAN DER WILLIGEN, wiens vader hij was²).

P. HERMANSSE werd, zooals wij weten, te Bergen op Zoom geboren, kwam in 1572 te Zierikzee, beoefende daar het goudsmidsambacht, werd in 1575 deken van het SINT ANDRIES of zilver- en goudsmidsgilde en overleed in 1596 of iets later. Hij liet bij zijn overlijden

¹) Zie M. G. A. DE MAN. *Over de noodmunten van Zierikzee in Tijdschrift voor Munt- en Penningkunde XVIII* (1910), blz. 77.

²) Dezelfde. ANTHONIS PIETERSZ. VAN DER WILLIGEN *en zijn erkend nagelaten werk in Jaarboek voor Munt- en Penningkunde XI* (1924), blz. 32 en bijlage.

zeven kinderen na¹⁾ en was gehuwd met JANNEKEN JACOBS.

Thans volgt de tekst van de officieele aanstelling van PIETER HERMANSSE als wisselaar, voorkomende in het Gemeente-archief van Zierikzee. Het zegel der Staten in roode was is nog aanwezig. Een afschrift er van danken wij aan de welwillendheid van den gemeente-archivaris, den heer P. D. DE Vos.

Die gecommiteerde Raeden van den Staten slants ende Graeffelicheyd van Zeelant, Alzoe die Steden binnen Zeelandt geauthoriseert zijn ter nominatie van eenighe tottet bedienen van den wissel binnen desen Lande, ende dat by den Magistraet van Zzee om den wissel binnen de voorñ stadt te bedienen, genomineert is PIETER HERMANSSE. Soo eest dat wy aengesien de voorsz. nominatie, ende ons volcommelijck betrouwende zynde, rechtveerdicheyt, goeden naem ende faem, den selven geoctroyeert ende geconsenteert hebben, Octroyeeren ende Consenteren by desen van wegghen den Staten slandts van Zeelant dat hy van nu voortaan sal mogen wissel houden binnen der stadt van Ziericzee oft daer omtrent van allen verboden penningen van goude ende van silvere ende van andere te licht wesende ende gereputeert voor billoen, op sulcken instructien, puncten ende articulen hier naer verclaert.

Te weten in den eersten sal de voorsz. PIETER HERMANSSE schuldich wezen eenen iegelijck te betaelen die gerechte weerde van den penningen, billoenen ende materien van goude ende van

¹⁾ Zie noot ¹⁾ vorige pag.

silvere die hem gebrocht zullen werden, mits daer aff nemende synen getaxeerden loon, te weten drye stuvers van elck pondt grooten vls. Ende van andere meerdere, oft mindere somme naer advenant ende nyet meer. Ende overmits het voorsz. loon zal hy schuldich wesen te dragen ofte te seynden alle de voorsz. penningen billoenen ende materien die hy alzoef ontfangen zal in de munte slants van Zeelant tot Middelburg sonder iemande wye hy zy iet daeraff te vercoopen ofte by andere middelen over te laeten, noch oock by hem zelve in geender manieren te verbesigen oft te verwercken. Voort zal hy schuldich zijn alle de penningen die hy coopen zal in twee te snyden in presentie van den vercooper.

Item sal de voorsz. PIETER HERMANSE schuldich wezen te hebben goede ende rechtveerdige balanchien oock juste gewichte, gejusteert by den ijkemeester van den Lande daertoe geordineert nae den marckgewichte van de munten, op al sulcken remedien ende poincten verclaert in den placact den gewichten aengaende, gepubliceert den XVJ^{en} dach in Februario anno XV^e ende negen. Item sal die voorsz. PIETER HERMANSE schuldich wezen altijd te hebben int openbaer op syne wisselbancke oft comptoir een tafel van onsent wegen geteekent, daer inne gescreven sal sijn den prijs ende rechte weerde van den marck, once ende ingelsen van den gouden ende silveren verboden penningen ende billoenen, op dat een iegelijck de weerde daer aff weten mach. Item wy verbieden den voorsz. PIETER HERMANSE te

bicqueteren ofte chimenteren eenige penningen van goude oft silvere gevalueert ende gemunt, oft die men munten zal in de voorsz. munte, te weten die zware uuyt de lichte te soecken om met die zware zijn prouftijt te doen ende die lichte weder te begheven, ende dat op die verbeurte d'eerste reyse van C gouden PHILIPS gulden, ende voor die twee reyse twee hondert gelycke gulden, ende voor die derde reyse te staen ter correctie ende wille van de Staten voornoempt. Gemerct een saecke zeer crimineel is tegen die hoocheyt van den Staten en tgemeyn welvaert. Item zoe wanneer tot zijnder kennisse compt metter waerheyt dat de ordonnantie van der munten nyet onderhouden en wort, oft dat eenige nyeuwe penningen van goude oft van silvere ongevalueert alhier ganc krijgen, sal die voorsz. PIETER HERMANSSE gehouden sijn ons oft die van de weth daer hy woonachtich is te kennen te gheven, omme daer inne versien te worden alsoo t behooren zal. Welcke voorsz. poincten ende articulen met de ordonnantie van der munten in allen heuren articulen te onderhouden op de penen ende boeten daer inne begrepen. Ende van alle te doen dat een vroom, goet ende getrouwe wisselaer schuldich is te doene, den voorsz. PIETER HERMANSSE gehouden wort den behoorlicken eedt te doen in handen van de magistraat van Ziericzee. Ontbieden daerom ende bevelen van wegen den voorn. Staten allen officiers ende andere wyen tzelve eenichssins aengaen mach, dat zy den voorsz. PIETER HERMANSSE laeten ge-

bruycken ende genyeten vryelijck van dinhouden van desen, sonder hem hierinne te doen oft laeten geschieden eenich hinder oft moeyenisse ter contrarien. Want sulcx den dienst van de Lande is verheysschende. Aldus gedaen int hof van Zeelant tot Middelburch onder der voorñ. Staten zegel ter zaecken hier aen doen hangen, den vijffden dach Septembris van den jaere XV^e ende Tachtentich.

Op de vouw staat: Ter ordonnantie van de Gecommitteerde Raeden van den Staten slants ende graeffelicheyte van Zeelant. By my CHR. ROËLS.

M. G. A. DE MAN.

III. De penning van de Sint Crispijns- of Schoenmakersbus te Delft.



De bezoeker van het Gemeente Museum te 's-Gravenhage zal daar bij de vrij volledige verzameling Haagsche gilde-, bus- en buurtpenningen missen het aardige geelkoperen gegoten penninkje, dat DIRKS (Deel I,

pag. 266) ¹⁾ als volgt beschrijft en bij 's-Gravenhage onderbrengt:

Voorzijde: Een gekroond, wel gesloten offerkistje, dragende het gegraveerde gildenummer en met het omschrift: SINTE CRISPYNS BOSSE. 1663.

Keerzijde: De martelaar St. CRISPIJN te paard, met een schoenmakersmes en een palmtak in de handen ²⁾.

DIRKS beeldt dezen penning af op pag. XLIV onder No. 11 van den Atlas.

Het ontbreken van dezen penning in de Haagsche verzameling zegt natuurlijk op zich zelf niets. Wij hebben beter materiaal noodig om aan te toonen, dat deze penning *niet* te 's-Gravenhage thuis behoort en *nog* beter materiaal behoeven we voor het positieve bewijs, dat hij elders moet worden geplaatst.

Trouwens, men zoekt bij DIRKS tevergeefs naar eenigen deugdelijken bewijsgrond. Zeker, de hier bedoelde penning vertoont aan de keerzijde een offerkistje en DE RIEMER ³⁾ — naar wien DIRKS verwijst — vertelt, dat de gilden te 's-Gravenhage in de Sint Jacobskerk altaren, borden, offerkisten hadden staan, maar dit alles is niet overtuigend. Bovendien: die offerkisten zullen wel uitsluitend van de gilden en niet van de bussen geweest zijn. Eilieve, hier maakt de overigens toch goed beslagen DIRKS reeds een fout: hij schrijft

¹⁾ Mr. JACOB DIRKS. *De Noord-Nederlandsche Gildepenningen wetenschappelijk beschreven en Historisch afgebeeld*. Haarlem, 1878. 2 dln. met atlas.

²⁾ Als ik het voor het zeggen had, liet ik deze beschrijving van Vz. en Kz. juist andersom luiden.

³⁾ Mr. JACOB DE RIEMER. *Beschrijving van 's-Gravenhage*, Deel III, pag. 285.

onzen penning toe aan het Sint CRISPIJNS*gilde*, terwijl op den penning gesproken wordt van de *bus*¹⁾. Dat gaat zóó maar niet.

Controleeren wij eerst eens het jaartal 1663 voor de schoenmakers- en looiers*knechtenbus* te 's-Gravenhage. Die bestond toen nog niet, doch werd daar eerst opgericht in 1709: de keur, die het stadsbestuur bij het instellen gaf, is van 18 September 1709²⁾. Met dit jaartal klopt dus de penning, dien DIRKS op pag. XLIV van zijn atlas onder No. 13 afbeeldt en deze penning heeft dadelijk een veel „Haagscher” voorkomen.

Wanneer de museumbezoeker zich echter naar Delft begeeft, komt hij daar voor andere ontdekkingen te staan. Drie exemplaren maken daar deel uit van de op zich zelf bescheiden penningverzameling³⁾. Dit voorkomen in deze collectie zegt natuurlijk weer niets, al geeft het op het eerste gezicht den snuffelaar reeds te denken. Maar toch, de penning, of meerderen ervan, kunnen, b.v. na liquidatie van een bus elders, naar Delft gekomen zijn en daar gebruikt. Vrijwel over het geheele land zijn de schoenmakersgilden en -bussen aan Sinte CRISPIJN (en Sinte CRISPIANUS) toegewijd geweest.

Daar is vervolgens een eigenaardig taalkundig verschil tusschen den Haag en Delft: de Haagsche penningen spreken steeds van „buse”, „bos”, „bus”,

1) Men zie over doel en taak der bussen: Dr. E. M. A. TIMMER. *Knechtsgilden en Knechtsbussen in Nederland*. Diss. Amsterdam; Haarlem 1913.

2) Archief: *Register van Gilden- en Buurtbrieven*, Iste deel (1593—1722), pag. 134. Ook gedrukt (*Cat. Bibl.* pag. 25).

3) *Catalogus van het Gemeente-Museum te Delft*. Delft 1905. pag. 17. No. 12.

„bues”, „busse”, terwijl de onbetwistbaar aan Delft toe te schrijven penning der linnenweversbus, dien ik het vorig jaar beschreef¹⁾, evenals de onderhavige, van „bosse” spreekt. In ieder geval, het woord „bosse” komt op de Haagsche penningen niet voor.

Laat ik echter maar dadelijk vermelden, dat het Delftsch Gemeente-archief het keurenboek biedt (deel VIII, pag. 191), waaruit blijkt, dat „de Heeren van de Weth der Stadt Delft” op 24 September 1663, op verzoek van „eenige gecommittēerden uyt het Schoenmakers ofte Ste Crispijns-gilde”, hebben vastgesteld de keur op de gemeene busse „tot soulagement ende onderhoudinge van de siecke ende gebreekelijcke persoonen van het selvige Gilde”.

Dit jaartal klopt dus wonderwel met het jaartal, op den penning voorkomende.

Het thans echter nog voortbestaan van de schoenmakersbus te Delft, als vereeniging voor ziekenzorg en tot het verleenen van uitkeering bij overlijden, was bij het verder onderzoek echter een dankbare bron.

Ten huize van een der hoofdlieden van de St. Crispijns- of schoenmakersbus te Delft, den heer H. J. A. DIELWART, bevindt zich een fraaie 17de of 18de eeuwse ijzeren geldkist, die steeds tot de bus zou behoord hebben. Een ledenboek is daar aanwezig; de eerste bladzijde vermeldt: Dits 't Boeck van de Bos – het Inkomen van de Contruybuñ: . – 1663 – Beginnende den 1 October – het begin en Inkomste vande Contruybuivanten. Dit ledenboek is nog tot in 1921 gebruikt.

¹⁾ *Jaarboek voor Munt- en Penningkunde* 1927. pag. 121 e.v.

Een rekeningenboek van 1773—1829 trof ik mede aan.

En nu de penningen? De heer **DIELWART**, wiens vader reeds in 1831 tot de Bus toetrad en evenals hij Hoofdman werd, zoodat de overlevering van dezen zegsman wel historie mag heeten, deelde mij mede, dat de hier bedoelde penningen steeds tot de Delftsche schoenmakersbus hebben behoord en dat hij zelf de schenker is van de drie exemplaren, die nu het Delftsche museum bezit. Nog enkele leden hebben zulk een penning; zijn eigen voorraad is uitgeput.

Dit alles, en, nu keur, penning en ledenboek allen het jaar 1663 vermelden, maakt het mogelijk dezen penning af te schrijven van 's-Gravenhage en in te deelen bij Delft.

Het is alleen maar jammer, dat wij den vervaardiger niet kennen. Naar mijn smaak is deze buspenning een der fraaiste en best geslaagde, dien wij bezitten.

Mr. ERNST POLAK.

IV. Bedelpenningen te Bergen op Zoom.

Op pag. 51 van jaargang 1927 (4e jaargang) van *Sinte Geertruydtsbronne, drie maandelijksch Tijdschrift gewijd aan de geschiedenis en volkskunde van West-Brabant en omgeving, vermeerderd met Bredaniana*, in een opstel handelend over het Rabauwen gasthuis te Bergen op Zoom in de 15e en 16e eeuw, maakt de heer **LEVELT**, oud-archivaris dier gemeente, er melding van, dat sedert het laatste kwart der 15e eeuw een der vele

bezigheden, die te Bergen op Zoom de „conserge op ter stadthuis” te verrichten hadden was „de arme luyden den zeghel (d.z.g. bedelpenningen) aen de hals hangen, die om Gode gaen (bedelen)”.

Daar ter stede nam de bedelarij toen zoo toe, dat men zich genoodzaakt had gezien die te reglementeeren door het bedelen te verbieden aan een ieder, die den bedelpenning niet om den hals droeg.

Uit een en ander blijkt ten duidelijkst dat er dus toen tot dusver onbekend gebleven armenpenningen te Bergen op Zoom moeten hebben bestaan anterior aan de door mij beschreven in *Penningen en munten van de stad en de markiezen van Bergen op Zoom*, pag. 34, welke penningen door een gat of ring geschikt waren gemaakt om om den hals gedragen te worden.

Z.

M. W. S.

V. Munten met den verhoogingsstempel van Holland en Zeeland in 1573 uitgegeven.

Bijdragen en Mededeelingen van het Historisch Genootschap te Utrecht (49ste Deel, 1928) brengen een opstel van den heer N. J. M. DRESCH „*Rekening van MAERTEN RUYCHAVER, Thesaurier in het Noorderkwartier, 1572/1573*”. Numismatisch belang heeft de op pag. 50 vermelde instructie, die RUYCHAVER belastte met de uitvoering in West-Friesland van het plakkaat op het „stuck van de munte” — Delft, 7 Februari 1573 —, waaraan wij de met den Hollandschen of Zeeuwschen leeuw geklopte munten danken. Volgens de op pag. 65 vermelde rekening blijkt RUYCHAVER „penningen gecon-

men van stempelen vanden gelde" ontvangen te hebben uit Delft, Alkmaar, Hoorn, Enkhuizen, Edam, Monnikendam en Medemblik.

E. P.

VI. Haarlemsche noodmunten.

In het werk *Haarlemsche Goud- en Zilversmeden en hunne merken*, door ELIAS VOET JR., Haarlem 1928, uitgegeven door de Vereeniging „Haerlem", komen eenige bijzonderheden voor, die zeker de verzamelaars van noodmunten belang zullen inboezemen. De oudste voorwerpen door schrijver medegedeeld waarop meester-teekens van zilversmeden voorkomen, zijn de bekende Haarlemsche noodmunten van 1572 en '73. Deze noodmunten vertoonen de volgende meestertekens: een halve maan, waarboven een zespuntige ster, drie zespuntige sterren binnen een schildje, een lelie, een kruis op een wereldbol, een naar links gekeerden staanden leeuw ten halven lijve en een doodshoofd ¹⁾. Het is schrijver gelukt de namen der meesters van twee dezer teekens te bepalen en wel van PIETER FRANSZ. HAESEVELT (drie zespuntige sterren binnen een schild) en van HENDRICK CORNELISZ. VAN LEEUWEN (naar links gekeerden leeuw ten halven lijve).

Van den te Haarlem werkzamen zilversmid en stempelsnijder G. VAN MARSHOORN, van wien in het

¹⁾ Zie G. VAN LOON. *Nederlandsche Historipenningen* I. blz. 161 en 163 en P. MAILLIET. *Monnaies obsidionales et de nécessité* planche XLVI—XLIX.

Vervolg VAN LOON en in DIRKS, *Penningkundig Repertorium* III eenige tusschen 1740 en 1752 vervaardigde penningen beschreven worden, geeft schrijver bij vermelding van zijn werk als zilversmid en stempelsnijder aardige bijzonderheden.

v. K.

VII. De 's-Hertogenbossche Stadhuispenning van 1705.

Maakte ik op blz. 7 van het vorig *Jaarboek* de opmerking, dat VAN BERCKEL niet alle stempels der stadhuispenningen zelf vervaardigde, toen verzuimde ik melding te maken van de aantekening van PALIER ¹⁾ bij No. 5 (SNOECK No. 5, VAN ORDEN pl. XIX. 1), dat de stempel van dien penning blijkens de rekening van VAN BERCKEL, 31 Aug. 1706 door de stadsregeering goedgekeurd, gesneden is door JAN VAN DER WEIS, een tot heden niet voorgekomen stempelsnijder. Misschien was deze te 's-Hertogenbosch werkzaam of wel een familielid van den Amsterdamschen medailleur W. DE WIJS, van wien penningen tusschen 1708 en 1736 geslagen bekend zijn. De rekening van VAN BERCKEL luidt ²⁾:

Betaelt aan meester jan van der Weis vort maecken van de twe laeste stempels f 10.0.0.
voort sneyden van de selve het stuck 15 gl. f 30.0.0.

Z.

M. W. S.

¹⁾ H. PALIER. *Lijst van enkele en dubbele Stadhuispenningen der stad 's-Hertogenbosch*. Tweede druk. 's-Hertogenbosch 1851.

²⁾ Gemeente Archief te 's-Hertogenbosch. In portefeuille „Bijzondere verzameling van stukken van allerlei aard”. A. 521. (Mededeeling van den gemeentearchivaris H. J. M. EBELING).

BOEKBESPREKING.

Muntverslag over het jaar 1927.

In 1927 zijn aan 's Rijks Munt vervaardigd 22.654.424 stuks munten met een nominale waarde van f 14.345.216,80. Naar de muntsoorten gerangschikt zijn er geslagen voor Nederland: f 450.000,— aan 10-centstukken, gedeeltelijk met het jaartal 1926, gedeeltelijk met 1927, f 165.000,— aan centen, eveneens met de jaartallen 1926 en 1927, f 10.000.000,— 10-guldenstukken en 654.424 dukaten, deze laatste berekend tegen f 5,70.

Voor de zilveeraanmunting behoefde geen nieuw materiaal te worden aangekocht, maar werd hiervoor ingetrokken specie gebezigd, terwijl het goud, benoodigd tot het slaan van de 10-guldenstukken en de dukaten, door de particuliere opdrachtgevers was verstrekt.

Voor enkele nieuwe medailles werden poinçonnen en dienststempels vervaardigd. Daartoe behooren twee medailles, ingesteld door de Directie der Staatsmijnen bij het 25-jarig bestaan van dit staatsbedrijf, een groote penning (75 m.M.) bestemd om in brons te worden uitgereikt aan hen, die het bedrijf met ijver en trouw hebben gediend, en een kleine draagpenning (21 m.M.) die uitsluitend in goud wordt verleend. De eerste penning is ontworpen door J. C. WIENECKE, de tweede door C. J. VAN DER HOEF.

WIENECKE ontwierp eveneens den eerepenning, die door de Nederlandsche Vereeniging van Meelfabrikanten wordt uitgereikt. C. J. VAN DER HOEF is verder de ontwerper der stempels voor den zilveren draagpenning ten behoeve van de Rijks Commissie voor graadmeting en waterpassing bestemd voor de bemanning van de onderzeeboot K XIII, die de bekende reis naar Indië door het Panamakanaal heeft gemaakt, waarbij door Prof. VENING MEINESZ onderzoekingen in verband met de zwaartekracht zijn verricht.

De vier bovengenoemde penningen worden in het *Verslag* afgebeeld.

Ook de watersnoodmedailles van 1926 door H. M. de Koningin toegekend, die op de voorzijde nog de beeldenaar van koning WILLEM III dragen, werden aan 's Rijks Munt vervaardigd.

Ten slotte schrijft de Muntmeester: „Reeds vroeger waren meer dan eens, maar meestal met weinig gevolg, pogingen aangewend om tot verbetering te geraken van het uiterlijk van verschillende van rijkswege uitgegeven medailles, uitgaande van de opvatting, dat deze in de eerste plaats aan redelijke eischen van smaak dienen te voldoen. Na overleg met den Directeur van de Rijks-academie van Beeldende Kunsten worden nu door enkele daarvoor in aanmerking komende leerlingen dier Academie, onder welwillende leiding van Prof. BRONNER, ontwerpen gemaakt, waaronder wellicht een enkele zal schuilen, waard om voor bovengenoemd doel te worden gebezigd”. Wij hopen hartelijk, dat deze poging succes zal hebben: onze van rijkswege uitgegeven medailles zijn bijna zonder uitzondering smakeloos en leelijk, de dit jaar weder vervaardigde hier boven vermelde

„Watersnood-medaille” voldoet voorzeker allerminst aan „redelijke eischen van smaak”.

v. K.

Verslag Kon. Penningkabinet 1927.

Onder de meest belangrijke aanwinsten, waarmede het Kon. Kabinet in het afgelopen jaar is verrijkt, mogen in de eerste plaats twee gouden afslagen van 16-eeuwsche gedenkpenningen worden gerekend, namelijk van den penning in 1590 op last der Staten Generaal, ter herinnering aan het innemen van Breda door middel van een turfschip, geslagen. Zie VAN LOON I, blz. 409. Volgens bijschrift van den Directeur is deze gouden penning aan een der krijgslieden geschonken. De tweede afslag betreft den penning op het vergaan in 1596 van de Spaansche Vloot nabij Kaap Finisterre, afgebeeld bij VAN LOON I, blz. 487. 1. Een derde gouden penning is uit later tijd en herdenkt de kroning in 1689 van WILLEM III en MARIA tot koning en koningin van Engeland. Zie VAN LOON III, blz. 407.

Onder de 18-eeuwsche medailles noemen wij die op het sneuvelen in 1707 van JOHAN WILLEM, hertog van Saksen-Gotha, voor Toulon. Deze bij VAN LOON IV, blz. 482. 4 vermelde penning is door J. C. KOCH vervaardigd. Vervolgens verdienen twee 25-jarige huwelijkspenningen onze aandacht, geslagen ter eere van de bruidsparen J. PLOOS VAN AMSTEL en SARA ROTHE (1746) en PHILIPS SWEERTS en JOHANNA MARIA DE PUTTER. Deze laatste penning is geheel gegraveerd en door VINKELES in 1764

bewerkt. MARTINUS HOLTZHEY vervaardigde den eerstvermelden. Wij noemen ten slotte een eerepenning in zilver van TEYLER'S Godgeleerd Genootschap te Haarlem in 1784 toegekend aan P. A. C. HUGENHOLTZ, Predikant te IJsselsteijn. Door J. G. HOLTZHEY.

De 19-eeuwsche penningen, alhoewel rijk in aantal, behoeven hier niet nader te worden besproken.

Met ingenomenheid vermeldt de Directeur de aanwerving van een aantal bronzen Romeinsche munten van verschillende grootten, die door prachtige conservering en kleur uitmunten. Zij loopen van NERO tot en met GALERIA VALERIA.

Onder de Nederlandsche munten treffen wij eenige zeldzame gouden afslagen aan van zilveren 18-eeuwsche munten.

Zeldzaam is eveneens een aangeworven dukaat van Kampen, onder de regeering van keizer RUDOLPH II in 1601 geslagen, en die onbeschreven blijkt te zijn. Bovendien werden nog twee dubbele dukaten dier stad — zie VERKADE, pl. 159. 2 — verkregen.

Uit Ned. Indië is een Java Ropy van 1815 met 1235, H. in plaats van 1230, H. als jaartal aan de verzameling toegevoegd.

De buitenlandsche munten zijn dezen keer gering in aantal en van weinig belang.

Afbeeldingen zijn ook dit jaar niet aan het *Jaarverslag* toegevoegd.

De heer VAN KERKWIJK kan tevreden zijn over de verkregen aanwinsten, daar het met het oog op buitenlandsche concurrentie steeds moeilijker wordt belangrijke stukken voor de Rijksverzameling te verwerven.

M. D. M.

Verslag van den Secretaris.

Vergadering te Utrecht gehouden op Zaterdag 30 Juni 1928 in het Jaarbeurs Restaurant, waar aanwezig waren de leden Mej. WICHERS WIERDSMA, C. BEELAERTS VAN BLOKLAND, BRINGREVE, CRONE, J. HULSHOFF POL, VAN KERKWILK, KNOTTENBELT, MICHIELSEN, SCHARP, M. SCHULMAN, VON WEILER (introducé) en WIENECKE. Wegens ongesteldheid van den voorzitter werd de vergadering gepresideerd door den vice-voorzitter, Jhr. C. BEELAERTS VAN BLOKLAND, die zijn leedwezen er over uitsprak dat de voorzitter verhinderd was zijn taak te vervullen en de beste wenschen uitsprak voor zijn spoedig herstel. Uit het verslag van den Secretaris bleek, dat het aantal leden vrijwel stationair gebleven was, het *Jaarboek* was in November aan de leden toegezonden, maar was de toegestane som van f 700,— met ruim f 80,— overschreden, daar de omvang dit jaar grooter geweest was dan andere jaren en ook het aantal afbeeldingen talrijker. Getracht zou worden om dit jaar binnen de toegestane som te blijven en, zoo mogelijk, het overschreden bedrag in een of twee jaren in te halen.

Op voorstel van voorzitter en secretaris werd besloten, dat in het vervolg de contributies der leden door den penningmeester zouden geïnd worden in de maand Maart, opdat v or 1 April de leden aan hunne verplichting tot contributiebetaling kunnen voldoen.

Uit het verslag van den Conservator, dat wegens

afwezigheid van Dr. EVELEIN door den Secretariſ werd uitgebracht, bleek, dat de verzameling vermeerderd was met een aantal munten van Nederl. Indië, geschonken door het mede-lid A. W. A. MICHIELSEN, met eenige moderne buitenlandsche munten, door Mr. C. H. BAALÉ aangeboden en verder met een aantal brochures, verslagen en catalogi.

Uit het verslag der Commissie tot nazien der rekening, bestaande uit de heeren MICHIELSEN en WIENECKE, bleek, dat een batig saldo van f 507,73 in kas was, en verklaarde eerstgenoemde, dat de Commissie de rekening in de beste orde had bevonden. De Penningmeester werd dan ook, onder dankbetuiging voor zijn beheer, gedéchargeerd.

Voor het *Jaarboek* werd wederom toegestaan een bedrag van f 700,—, terwijl voor den Conservator f 100,— beschikbaar werd gesteld voor kosten voor bibliotheek en verzamelingen.

De talrijke incomplete jaargangen van numismatische tijdschriften zou men trachten aan te vullen door aan de desbetreffende Vereenigingen de ontbrekende afleveringen aan te vragen.

Tot buitengewone leden werden benoemd de heeren C. J. J. BLUSSÉ te Drimmelen, A. C. VON WELER te Wassenaar (die de vergadering als introducé bijwoonde) en A. WEVERS te Enschedé.

Tot lid van de Redactie van het *Jaarboek* werd Mej. M. G. A. DE MAN herbenoemd, echter op haar uitdrukkelijk verlangen voorloopig slechts voor één jaar.

De heer C. BEELAERTS VAN BLOKLAND, aan de beurt van aftreden als vice-voorzitter, maakte tegen eene herbenoeming bezwaar, daar hij meende die functie niet

steeds naar behooren te kunnen vervullen, omdat hij door ambtsbezigheden dikwijls verhinderd was de vergaderingen bij te wonen. Op dringend verzoek der aanwezigen liet hij zich echter gelukkig overhalen om het vice-voorzitterschap te blijven bekleeden.

Besloten werd, dat eene najaarsvergadering gehouden zal worden te 's-Gravenhage met bezoek aan het Museum BREDIUS en verder of het Oranje-Nassau Museum, of het Museum voor Egyptische en Grieksche Kunstnijverheid te bezichtigen; het programma werd aan het bestuur overgelaten.

Als plaats voor de zomervergadering werd Zwolle gekozen met bezoek aan Kampen.

Een aantal zeldzame Nederlandsche en Romeinsche munten, benevens in de laatste jaren vervaardigde penningen werden den leden getoond en door de eigenaars verklaard. Ook de oorspronkelijke teekeningen door FRANS VAN MIERIS vervaardigd voor zijn bekend werkje „Beschrijving der bisschoppelijke munten en zegelen van Utrecht”, waren ter vergadering aanwezig.

Aan de vergadering was voorafgegaan een bezoek aan de Fundatie van de Vrijvrouwe van Renswoude, waar de rentmeester, de heer W. DE MONTÉ VER LOREN, de leden, waarbij zich de dames CRONE en KNOTTENBELT hadden aangesloten, rondgeleidde en het antieke porselein, het tinwerk en de schilderijen toonde en de gewenschte toelichting verstrekke.

Na de lunch werd het kasteel „de Haar” te Haaruylens bezichtigd, aan welk kasteel door de leden op 9 Juni 1900 ook een bezoek gebracht werd.

Een gemeenschappelijke maaltijd vereenigde ten slotte een aantal der leden in het „Jaarbeurs Restaurant”.

Zaterdag 6 October had te 's-Gravenhage in Restaurant de Kroon de najaarsvergadering plaats, onder voorzitterschap van Jhr. Mr. SNOECK. Hier waren aanwezig de leden F. BEELAERTS VAN BLOKLAND, EVELEIN, J. HULSHOFF POL, VAN KERKWIJK, KUYPERS, MICHELSEN, POLAK, A. SCHULMAN, SNOECK, VERDAM, VIERORDT en VON WEILER.

De voorzitter herdacht het 10 September overleden lid Mr. TH. STUART, de bezitter van een uitgebreide verzameling voorwerpen betrekking hebbende op het Vorstenhuis Oranje-Nassau, sedert 1909 buitengewoon lid van het Genootschap.

In zijn hierop volgende voordracht omtrent een weinig voorkomende looden penning van 1571 met het wapen van Vlierden, gaf de heer SNOECK als zijn meening te kennen, dat dit stuk vermoedelijk vervaardigd is voor een kanunnik uit het Brabantsche geslacht VAN VLIERDEN ter gelegenheid van de Synode in 1571 te 's-Hertogenbosch gehouden.

Hierna besprak de Secretaris de penningen, die de verovering van de zilvervloot door PIET HEIN herdachten. Merkwaardig is zeker wel het feit, dat de officieele „triumfpenning” op last der Staten-Generaal geslagen, waarvan de omschriften door het lid van dat College SIMON VAN BEAUMONT waren vervaardigd (VAN LOON II, blz. 173. 3) met geen enkel woord melding maakt noch van den naam van den zeeheld, noch van de West-Indische Compagnie.

Ten slotte deed Dr. EVELEIN eenige mededeelingen omtrent een fragment van een merkwaardige lamp, aanwezig in het Museum G. M. KAM te Nijmegen, uit Rome afkomstig, waarop zich als versiering afbeel-

dingen bevinden van gouden Byzantijnsche munten van Keizer THEODOSIUS II.

Onder de verschillende belangrijke stukken, die den aanwezigen getoond werden, verdienen een laat 18de eeuwsch zilveren draagteeken van den „Gecommitteerde van het Exercitie Genootschap de Vrijheid binnen Dordrecht”, fraaie artistieke 16de eeuwsche penningen door LEONE LEONI met borstbeeld van kardinaal GRANVELLE en door COENRAD BLOC met de borstbeelden van Prins WILLEM I en CHARLOTTE DE BOURBON genoemd te worden. De unieke gegraveerde gouden draagpenning door FREDERIK HENDRIK aan PIET HEIN vereerd en in het bezit van Jhr. F. BEELAERTS VAN BLOKLAND¹⁾ kon den aanwezigen getoond worden.

Aan de vergadering was voorafgegaan een bezoek aan het Museum BREDIUS en aan het Museum voor Egyptische en Grieksche Kunstnijverheid, in welke laatste verzameling de directeur Dr. C. W. LUNSINGH SCHEURLEER de leden rondleidde en de noodige toelichting verstrekte.

De meeste der ter vergadering aanwezige leden vereenigden zich vervolgens aan een gemeenschappelijke maaltijd in Restaurant ANJEMA.

¹⁾ Afgebeeld in *Tijdschrift voor Munt- en Penningkunde* IX (1901), blz. 132.

Verslag van den Conservator der numismatische verzameling en bibliotheek.

Voor de numismatische verzameling kreeg het Genootschap in 1927 ten geschenke van den heer A. W. A. MICHIELSEN te Zeist een collectie Képèngs, afkomstig uit Centraal-Sumatra, waar zij nog voor kort gangbaar waren. Zij zijn voor de verzameling van het Genootschap een welkome aanvulling, daar zij weinig of niet er in vertegenwoordigd waren. Het overzicht, dat wij van hen geven onder I, is naar de determineering, die de heer MICHIELSEN zoo vriendelijk was aan zijn schenking toe te voegen.

Een tweede schenking was die van den heer C. H. BAALÉ te Tiel, bestaande uit eenige moderne munten van Frankrijk, Duitschland, Oostenrijk en Italië, w.o. van Italië de nieuwste muntslagen van 1927.

Aangekocht werd de bronzen gietpenning, op het 25-jarig jubileum van 's Rijks Munt, tot welken aankoop op de wintervergadering te Delft besloten was.

De bibliotheek werd met de gebruikelijke tijdschriften en catalogi aangevuld. De nieuwe jaargangen werden overgebracht naar de Universiteitsbibliotheek te Amsterdam, na, voorzoover noodig was, te zijn gebonden. De tijdschriften, welke in aanmerking kwamen om gebonden te worden, doch eerst met een volgenden jaargang één band uitmaken, bleven voorloopig berusten te Nijmegen. Deze niet eerder op de Universiteitsbibliotheek te plaatsen, vóórdat de jaar-

gangen compleet en gebonden zijn, bleek goed te voldoen; het vergemakkelijkt zeer het overzicht der ingekomen nummers.

Van den heer M. W. SNOECK te Zwolle werd voor de bibliotheek ten geschenke ontvangen een overdruk zijner publicatie in het *Jaarboek* 1927 over de Stadhuispenningen van 's-Hertogenbosch.

Een overzicht der nieuwe tijdschriften, catalogi, enz. laten wij met dat der numismatische aanwinsten hieronder volgen sub I en II. Zij betreffen uitsluitend het jaar 1927.

I. AANWINSTEN DER NUMISMATISCHE VERZAMELING.

Geschenk van den heer A. W. A. MICHELSEN te Zeist.

1	Képèng v. Sumatra. 1219. (1804-5)	ELLIS ¹⁾ No.	1
2	„ „ „ 1247. (1831-2)	„ „	2
3	„ „ „ 1411.	„ „	2a
4	„ „ Sultana (= Sumatra) 1219. (1804)	„ „	3
5-7	„ „ „ 1411.	„ „	5-7
8	Zoogenaamde Haantjesduit, 1247 (1831-32)	„ „	10
9	„ „ „ 1219	„ „	10 (variant)
10-11	„ „ „	„ No. 12	12 (variant)

¹⁾ H. LESLIE ELLIS. *British copper tokens of the Straits Settlements and Malayan Archipelago* (*Numismatic Chronicle. Third Series. Vol. XV, 1895*).

- 12 Zoogenaamde Haantjesduit
v. Tanah Malajoe (Malakka Schiereil.)
1250. (1834—35) ELLIS No. 13
- 13 Zoogenaamde Haantjesduit
v. Tanah Malajoe 1411. „ „ 14
- 14 Képèng v. Negri Perak 1251.
(1835—36) „ „ 15
- 15 „ „ Negri Selangor „ „ 16
- 16 „ „ Negri Tringgano „ „ 17
- 17 „ „ Poeloe Pertja (= Sumatra) „ „ 21
- 18 „ „ Menangkabau
(= Midden Sumatra) „ „ 29
- 19 „ „ Negri Deli „ „ 31
- 20 „ „ Negri Siak „ „ 33
- 21 „ „ Tanah Malajoe „ „ 34
- 22 „ „ Tanah Oegi = Land der
Boegineezen (Celebes) „ „ 39
- 23-24 Doewa (= 2) Képèng v. Sumatra. 1783.
MILLIES¹⁾ No. 2
(variant)
- 25 Képèng v. d. Eng. O. I. Comp. 1219.
(1804—5) MILLIES No. 12
(Tekst)
- 26 Duit v. Ned. Indië, 1826.

Geschenk van Mr. Dr. C. H. BAAL te Tiel.

Frankrijk: 10-Centimes van 1912 en 1924.

Duitschland: 2-Reichsmark van 1925. 50-, 10- en 5-Rentenpfennig van 1924.

Oostenrijk: 10-Groschen van 1925. Schilling van 1926.

¹⁾ H. C. MILLIES. *De munten der Engelschen voor den O. I. Archipel.* Amsterdam 1852.

½ Schilling van 1925.

Italië: 10- en 5-Lire van 1927. 10- en 5-Centesimi van Emanuele II.

Aangekocht:

Gietpenning in brons, op het 25-jarig Jubileum van 's Rijks Munt te Utrecht. Ontwerp van C. J. v. D. HOEF. Vervaardigd in 's Rijks Munt.

Voorzijde: Leeuw n. l. Daaronder 's RMU. Links in het veld: CHJ in monogram.

Keerzijde: OP | 1 · JANUARI | 1927 · WAS · HET · | 25 J · GELEDEN | DAT 'S RIJKS · MUNT | DOOR · DEN · STAAT | DER · NEDERLAN = | DEN · IN · EIGEN | BEHEER · WERD | GENOMEN. Daaronder eene versiering.

II. AANWINSTEN DER BIBLIOTHEEK.

Tijdschriften, overdrukken, jaarverslagen:

Maandblad van het Genealogisch-Heraldisch Genootschap: „de Nederlandsche Leeuw” 1927, Juni—December. (Voor Januari—Mei zie vorig Verslag).

Bataviaansch Genootschap: Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde, 1926 en 1927 (Afl. LXVI en LXVII).

Idem. Lijsten van aanwinsten der bibliotheek van het museum, over 1927.

Berliner Münzblätter, 1927, Juli—December. (Voor Januari—Juni zie vorig Verslag).

Numismatisches Litteratur Blatt, 1927, No. 261—267/68. (Voor No. 259/60 zie vorig Verslag).

Numismatische Zeitschrift (Wien), 1927.

Mitteilungen der Numismatischen Gesellschaft in Wien, 1927 (Bd. XVI, 1—12).

Mitteilungen für Münzsammler, 1927.

Proceedings of the American Numismatic Society, 1927, No. 32 (The Coinage of Metapontum).

Finska Fornminnesföreningens Tidskrift, 1927, Bd. XXXVI.

Jhr. Mr. M. W. SNOECK. *Aanteekeningen over de 's-Hertogenbossche Stadhuispenningen*. Overdruk uit het *Jaarboek voor Munt- en Penningkunde*, 1927.

Jaarverslag van het Archief, Museum en Bibliotheek der Gemeente Alkmaar over 1926.

Catalogi:

RIECHMANN, Halle, Auktionskatalog, XXXVIII.

„ „ Lagerkatalog 1927/8, I—V.

HELBING, München, Auktionskatalog, Oct. 1927 (Samml. Hofrat HERMANN etc.).

ROBERT BALL, Berlin, Münze und Medaille, 1927, No. 7—8.

Braunschweiger Münzverkehr, 1927.

Münchener Münzverkehr, No. 26 en 27.

En kleinere catalogi van RIECHMANN, EGGER e. a.

Nijmegen, Juli 1928.

De Conservator,

M. A. EVELEIN.

LEDENLIJST

(NOVEMBER 1928).

EERE-LEDEN.

- Z. M. VICTOR EMMANUEL III, Koning van Italië (1901)¹⁾.
Mejuffrouw MARIE G. A. DE MAN, Conservatrice van het Munt- en Penningkabinet van het Zeeuwsch Gen. der Wetenschappen, St. Pieterstraat 39, Middelburg (1917).
Jhr. Mr. A. F. O. VAN SASSE VAN YSELDT, President van het Gerechtshof, lid van den Hoogen Raad van Adel, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, Oranje-Nassaulaan, 's-Hertogenbosch (1926).

GEWONE LEDEN.

- J. H. E. H. GERADTS, Burgemeester, Kasteel Aerwinkel, Postersholt (L.) (1892).
W. K. F. ZWIERZINA, Conservator van het munt- en penningkabinet van het Kon. Oudh. Genootschap, Amsterdam, Bosboom Toussaintstraat 65 (huis) (1895).
Jhr. Mr. M. W. SNOECK, Koestraat 8, Zwolle (1897).
Jhr. Mr. F. BEELAERTS VAN BLOKLAND, Minister van Buitenland-sche Zaken, Bazarstraat 13, 's-Gravenhage (1904).
A. O. VAN KERKWIJK, Directeur van het Koninklijk Kabinet van Munten, Penningen en Gesneden Steenen, Nassaulaan 22, 's-Gravenhage (1904).
Mr. E. H. HIJMANS, Officier van Justitie, Hôtel Dommering—Wisseman, Winschoten (1910).

¹⁾ Het tusschen haakjes geplaatste jaartal achter de namen, geeft het jaar van de benoeming tot lid aan.

- E. VOET JR., Busken Huetlaan 1, Bloemendaal (1911).
- CAREL J. A. BEGEER, Directeur-Generaal van de Kon. Nederl. Edelmetaalbedrijven, Groote Haesebroekscheweg 1a, Wassenaar (1911).
- H. J. SCHARP, Voorzitter van het Kon. Oudh. Genootschap, Amstelveenscheweg 397, Amstelveen (1911).
- Jhr. Mr. C. BEELAERTS VAN BLOKLAND, Chef van Rechtszaken N.S., Huize 't Hoogveld, Zeist (1913).
- Dr. M. A. EVELEIN, Directeur van het museum „G. M. KAM”, Oranjesingel 55, Nijmegen (1913).
- F. A. HOEFER, Voorzitter van „Gelre”, Hattem (1914).
- J. C. WIENECKE, Medailleur, Soestdijksche Straatweg 91B, Bilt-hoven (1916).
- H. D. DE WITT HAMER, Heerengracht 455, Amsterdam (1916).
- A. SCHULMAN, de Lairessestraat 94, Amsterdam (1917).
- M. SCHULMAN, Joh. Verhulststraat 165, Amsterdam (1917).
- J. KNOTTENBELT TZN., „Lutje Hus”, Diepenveen, bij Deventer (1918).
- J. J. M. E. MUYSER, Rekenplichtig secretaris bij de Thesaurie van H. M. de Koningin, Gouden Wagen, Drumpt (bij Tiel) (1924).
- Dr. M. R. J. BRINGGREVE, Directeur van de N. V. Ateliers voor Edelsmeed- en Penningkunst (voorheen Koninklijke BEGEER), Leidscheweg 149—151, Voorschoten (1924).
- J. HULSHOFF POL, Oud-lid van den Raad van Nederlandsch-Indië, van Lennepweg 6, 's-Gravenhage (1926).
- Mr. E. POLAK, van Hoornbeekstraat 55, 's-Gravenhage (1926).
- Mr. Dr. C. H. BAALÉ, Kantonrechter, Hôtel Corbelijn, Tiel (1926).

BUITENGEWONE LEDEN.

- Jhr. H. E. RAM, Hoofd-Ingenieur van den Provinciaalen Waterstaat, Brigittenstraat 11, Utrecht (1894).
- Mr. C. G. J. BIJLEVELD, Conservator van het Stedelijk Museum, Hersteeg 128, Nijmegen (1896).
- Mr. H. J. D. D. ENSCHEDÉ, Aerdenhout (1896).
- C. A. VAN WOELDEREN, Burgemeester van Vlissingen, Boulevard Evertsen, Vlissingen (1899).
- Mr. J. C. P. E. MENSÓ, Princessegracht 32, 's-Gravenhage (1900).

- Jhr. Mr. D. F. TEIXEIRA DE MATTOS, Plein 1813, No. 4, 's-Gravenhage (1900).
- J. M. J. VAN LIS, Notaris, Wolvega (1901).
- N. GLISSEN LEMAIRE, Markt 74, Maastricht (1902).
- H. J. BOEKEN Jz., Bas Backerlaan 11, Apeldoorn (1907).
- JAC. J. VAN GOOR, Medailleur, Catherijnesingel 113, Utrecht (1907).
- C. W. H. BAARD, Directeur van het Stedelijk Museum te Amsterdam, van Baerlestraat 132, Amsterdam (1910).
- GOTTFR. H. CRONE, Jan Luykenstraat 16, Amsterdam (1911).
- MEVR. DR. J. GOEKOOP—DE JONGH, Huize „Zorgvliet”, 's-Gravenhage (1911).
- G. J. VAN OLST, Huize „Stadwijk”, Ressen, (Geld.) (1912).
- MR. P. C. J. A. BOELES, Conservator der Penning- en Muntverzameling van het Friesch Genootschap, Harlingerstraatweg 75, Leeuwarden (1913).
- K. MEZGER, Domburg (1916).
- CHR. BEELS, Van Eeghenstraat 70, Amsterdam (1916).
- R. A. KAISER, Potgieterweg, Bloemendaal (1916).
- J. W. A. VAN VOORST VADER, Hooge Naarderweg 42, Hilversum (1916).
- DR. H. A. KUYPERS, Leeraar aan de 1e H. B. S. Rotterdam, Spoorsingel 53b (1917).
- J. B. V. M. J. VAN DE MORTEL JR., Huize „de Heuvel”, Ubbergen (Geld.) (1917).
- ED. M. WIERSEMA, Hoendijskade 6, Groningen (1917).
- DR. C. HOPSTEDÉ DE GROOT, Oud-Directeur van 's Rijks Prentenkabinet, Lange Voorhout 94, 's-Gravenhage (1919).
- Jonkvrouwe C. ENGELEN, Conservatrice van het Museum van Oudheden te Zutphen, Coehoornsingel 24, Zutphen (1919).
- DIRK KUIPERS, Statenplein 5, 's-Gravenhage (1920).
- J. L. RICHEL, Burgemeester van Borssele (Zeel.) (1920).
- H. J. M. EBELING, Gemeente-Archivaris, Choorstraat 14, 's-Hertogenbosch (1921).
- DR. D. DE MAN, Wetenschappelijk assistent Kon. Penningkabinet, Juliana van Stolberglaan 96, 's-Gravenhage (1921).
- MR. ED. PHILIPS, Advocaat en procureur, Jan van Nassastraat 20, 's-Gravenhage (1921).
- P. VISSER AZN., Uitgever, Zijlweg 83, Haarlem (1921).

- L. VIERORDT, p. a. firma J. SCHULMAN, Amsterdam (1922).
 Mej. M. H. BOTTENHEIM, van Eeghenstraat 79, Amsterdam (1922).
 G. M. KAM, Antonie Duyckstraat 101, 's-Gravenhage (1923).
 A. J. L. JUTEN, Scheikundig Ingenieur, Bergen op Zoom (1923).
 A. VAN DER WIEL, Park Paaschberg 2, Ede (Geld.) (1923).
 JOH. A. ALSBACH, Muziekuitgever, Stadhouderskade 62, Amsterdam (1924).
 G. J. J. VERDAM, Electr. technisch Ingenieur, Parkstraat 83, 's-Gravenhage (1924).
 W. H. F. G. graaf VAN ALDENBURG—BENTINCKE, Amerongen (1924).
 G. C. E. VAN DAALEN, Gep. Luit.-Generaal, Laan van Meerdervoort 290, 's-Gravenhage (1924).
 A. HULSHOFF POL, Mijningenieur, Waldeck Pymontkade 148, 's-Gravenhage (1925).
 Mej. R. M. WICHERS WIERDSMA, Villa „Het Maereltje”, Domburg (1925).
 A. D. ZUR MÜHLEN JR., Wassenaarsche kade 22, 's-Gravenhage 1925).
 A. H. DRIJFHOUT VAN HOOFF, Kapitein der artillerie, Rijnsburgerweg 147, Leiden (1926).
 C. G. VATTIER KRAANE, Voorzitter der Vereeniging voor Penningkunst, Heeregracht 548, Amsterdam (1926).
 NANNE OTTEMA, Notaris, Prins Hendrikstraat, Leeuwarden (1926).
 Mr. J. P. W. A. SMIT, Rijks-archivaris, Peperstraat 35, 's-Hertogenbosch (1926).
 H. M. VAN DIJK, Staalkade 7, Amsterdam (1927).
 H. G. VAN GROL, Conservator van het Museum van Oudheden, Vlissingen (1927).
 A. W. A. MICHELSEN, Gep. Generaal-majoor titulair O. I. L., Driebergsche weg 9, Zeist (1927).
 H. M. THEUNISSE, Bloemendaalsche Weg 239, Overveen (1927).
 C. J. J. BLUSSÉ, Drimmelen (N.-Br.) (1928).
 Jhr. Ir. A. C. VON WEILER, Directeur der N. V. voorh. Koninklijke BEGEER te Voorschoten, Narcislaan 15, Wassenaar (1928).
 A. WEVERS, Enschedé (1928).

BUITENLANDSCHE LEDEN.

- ALBERT VISART DE BOCAERMÉ, Rue St. Jean 18, Bruges (1894).
 GEORGE MACDONALD, Learmonth Gardens 17, Edinburgh (1903).
 L. FORRER, London S.W.I. 5, 6, 7 King Street St. James's (1904).
 HOWLAND WOOD, Curator of the American Numismatic Society,
 Broadway between 155th and 156th Street, New-York. (1920).
 F. C. DOUGLAS BOYD, 18th Street 45 West, New-York (1923).
 *¹⁾ JULIUS GUTTAG, Exchange Place 16--18, New-York (1923).
 *EDW. T. NEWELL, President American Numismatic Society, 156th.
 Street West of Broadway, New-York (1923).
 *J. M. SWANSON, medallist, 22 Camp Street, Newark, New Jersey
 (1923).
 *ELLIOT SMITH, 26th Street and East River, New-York (1923).
 *MORITZ WORMSER, Fifth Avenue 95, New-York (1923).
 *F. A. LIVINGSTON, 2870 Heath Avenue, New-York City (1924).
 THOMAS S. MILLER, 24 Broad Street, New York City (1925).
 ROBERT ROBERTSON, 140. 33^d Street, Brooklyn, New-York (1925).
 SYDNEY PHILIP NOE, Librarian of the American Numismatic
 Society, Broodway between 155th and 156th. Street, New-York
 City (1925).
 *WAYTE RAYMOND, Park Avenue 489, New-York City (1926).

1) De leden, voor wier namen een * staat, zijn leden voor het leven.

INHOUD.

	Blz.
Munt- en Penningverzamelaars hier te lande tot 1890, door A. O. VAN KERKWIJK	1
Het voormalige Bont- en Paruyckmakersgilde te Middelburg, door Mej. M. G. A. DE MAN . . .	39
De Penning van de Linnenwevers te 's-Hertogenbosch, door H. J. M. EBELING	58
Zeldzame munten, door M. SCHULMAN	69
Korte Bijdragen	74
I. De Mas Boelan van Loeang. II. De Staten van Zeeland stellen PIETER HERMANSSE, goudsmid te Zierikzee, tot officicelen wisselaar aan. III. De penning van de Sint Chrispijns- of Schoenmakersbus te Delft. IV. Bedelpenningen te Bergen op Zoom. V. Munten met den verhoogingsstempel van Holland en Zeeland in 1573 uitgegeven. VI. Haarlemsche noodmunten. VII. De 's-Hertogenbossche Stadhuispenning van 1705.	
Boekbespreking	88
Verslag van den Secretaris	92
Verslag van den Conservator der numismatische verzameling en bibliotheek	97
Ledenlijst	102
